

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา พื้นที่รับผิดชอบกองบังคับการตำรวจนครบาล 6

ดาบตำรวจพรชัย วิริยะกิจสุนทร*
 รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา ผรณเกียรติ**

~~~~~

คำสำคัญ: ยาเสพติด/ ยาเสพติดในสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา และนำเสนอรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจและปัจจัยทางการบริหาร ส่งผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และปัจจัยทางการบริหาร 5 ด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การจัดการความรู้ กิจกรรมพัฒนานักเรียน ความรับผิดชอบ และการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ส่วนตัวแปรตาม คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานด้านยาเสพติดในโรงเรียน สังกัดพื้นที่รับผิดชอบของกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 จำนวน 20 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 365 คน พบผลการวิจัยดังนี้

องค์ประกอบของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ด้านปัจจัยทางการบริหารโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดการความรู้ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ตามลำดับ เมื่อนำมาพิจารณาความสัมพันธ์ในรูปแบบเชิงเส้นพบว่า ปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายและด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์ในรูปแบบเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

สำหรับรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสามารถอธิบายได้ว่า หากปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีระดับสูงขึ้น จะทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประสบความสำเร็จเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

* นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

** อาจารย์ประจำ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The purposes of the research were to study the components of the prevention and resolution on drug abuse in school and offer forms for their prevention and resolution to present the drug abuse preventing and remedy in school. The hypothesis of the research is that socio-economic characteristics and management factors affect the prevention and resolution on drug abuse in school. The independent variables are socio-economic characteristics and management factors consisting of sex, age, education level, marital status, position and working experience in the present position while management factors consisted of 5 components of participation in partnership networks, learning management, student development activities, responsibility and education for life skill development. The dependent variable; on the other is drug abuse prevention and resolution in school and data were collected from administrators and teachers from 20 schools who are responsible for drug abuse in school under the jurisdiction of the Metropolitan Police Division area 6. The sample consisted of 365 people.

Is for the components of drug abuse prevention and resolution in school, it was found that overall management factors were at a high level. Individually, it was found that participation in partnership networks was at the highest level, followed by student development activities, learning management, responsibility and education for life skill development respectively. Considering the linear relationship it was found that socio – economic factor, working experience in the present position and the management factors of participation in partnership networks, student development activities and drug abuse prevention and resolution had a linear relationship and correlate in the same direction.

As for the model of drug abuse prevention and resolution, in school it can be explained that the social – economic factors, working experience in present position and the management factors in participation in partnership networks and student development activities to a higher level,

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย พยายามแก้ไขเพื่อให้หมดไป มีการกำหนดทั้งนโยบายและกลยุทธ์ที่จะป้องกันและปราบปรามไว้อย่างชัดเจน แต่ผลการดำเนินงานยังไม่สามารถเอาชนะยาเสพติดได้ โดยเฉพาะยาเสพติดที่แพร่ระบาดไปสู่ในสถานศึกษา มีการรายงานและประเมินช่วงอายุที่มีภาวะเสี่ยงในการเข้าไปใช้ยาเสพติด ซึ่งสถาบันรามจิตติ ได้สำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชน เพื่อติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชนรายจังหวัดทั่วประเทศ พบว่า เยาวชนในช่วงอายุ 13 - 18 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2554 : 58) ทั้งนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา พบว่าสัดส่วนของผู้เข้ารับการบำบัดรายใหม่มากกว่าผู้เข้าบำบัดรายเก่า โดยสัดส่วนค่าคงที่อยู่ที่ร้อยละ 77 - 80 อายุที่ใช้ยาเสพติดครั้งแรกของผู้เข้าบำบัดมากกว่าร้อยละ 50 จะมีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี และอีกกลุ่มที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกพื้นที่ คือ กลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี สำหรับตัวยาที่ผู้เข้ารับการบำบัดใช้เป็นตัวแรกคือ ยาบ้ามากที่สุด (ร้อยละ 76 - 79) รองลงมาคือ กัญชา (ร้อยละ 11 - 13) และสารระเหย (ร้อยละ 4 - 7) อาชีพของกลุ่มผู้เข้าบำบัดรักษา 3 ลำดับแรกในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาคือ กลุ่มอาชีพรับจ้าง ว่างาน และเกษตร ขณะที่กลุ่มนักเรียนนักศึกษาพบว่า มีแนวโน้มสัดส่วนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับประถมศึกษา (ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ, 2557 : 4)

ขณะที่ความคาดหวังของประเทศชาติ ชุมชน ครอบครัว และโรงเรียน ต้องการให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี มีทักษะชีวิตคือคิดวิเคราะห์ มีสติในการมีชีวิตรอดอยู่รอดในสังคม มีสุขภาพแข็งแรง ร่าเริงแจ่มใส ตั้งใจเรียน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม ไม่สร้างปัญหาให้สังคม เต็มโตเป็นพลเมืองดีของประเทศ (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552 : 2) เมื่อเด็กและเยาวชนเป็นคนที่สมบูรณ์ เข้มแข็งแม้อยู่ในครอบครัวที่แตกแยกหรือหย่าร้าง ก็สามารถปรับตัวได้ ไม่สร้างปัญหาเพิ่มให้ครอบครัว เพราะสาเหตุที่ทำให้เยาวชนหันไปเสพยาเสพติดเกิดจากปัญหาครอบครัวแตกแยก (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันรามจิตติ, 2552 : 2) การสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กมีสติในการคิด ไม่สร้างปัญหาให้ครอบครัวเพิ่มเติม ครอบครัวก็จะอบอุ่นและเข้มแข็งขึ้น หมู่บ้านชุมชนมีความสามัคคี อยู่อย่างไม่หวาดระแวง ไม่มีอาชญากรรมและการลักขโมยก็จะส่งผลถึงความเป็นปึกแผ่นของประเทศชาติต่อไป

ทั้งนี้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเสพติด เฉพาะอย่างยิ่ง กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจสำคัญในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนและสังคม และขณะนี้พบข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับจำนวนและสถิติคดียาเสพติดเพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ดังนั้นหากมีแนวทางหรือประเด็นที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะทำให้สามารถบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นตัวแบบหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงมุ่งเจาะจงไปที่

สถานศึกษา เพราะปัญหาสาเหตุคือต้นเหตุสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติ ทั้งในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารการพัฒนาประเทศ และด้านการบริหารจัดการภาครัฐอื่นๆ ดังนั้นหากสามารถสร้างแนวทางหรือรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถจัดปัญหาสาเหตุในสถานศึกษา รวมถึงสร้างความเข้มแข็งในบริหารการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาองค์ประกอบของการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในสถานศึกษา
2. นำเสนอรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบงานด้านยาเสพติด ของโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน มีประชากร จำนวน 4,186 คน นำมาคำนวณหากลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 365 คน

การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ นำไปทดลองใช้ปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือแล้วนำเครื่องมือที่พัฒนาแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาทดสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในสถานศึกษา

องค์ประกอบของการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในสถานศึกษา ด้านปัจจัยทางการบริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อนำมาพิจารณารายด้านและเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) ด้านการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) และด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) ตามลำดับ เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อนำมาพิจารณารายข้อ และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า สร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมมือกันจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุใน

โรงเรียนที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.23$) ขณะที่ประเด็น บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมมือเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือเด็กอยู่ในระดับต่ำสุด คือ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) ตามลำดับ

ด้านการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อนำมาพิจารณารายข้อ และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ประเด็นการจัดทำข้อมูลนักเรียน ผู้ติด ผู้ค้า และกลุ่มเสี่ยง อยู่ในระดับสูงที่สุด คืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ จัดหาและทำความเข้าใจ ความรู้กิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) ขณะที่ประเด็นการให้นักเรียนประกวดเขียนเรียงความจากความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด อยู่ในลำดับต่ำสุด คือ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$) ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อนำมาพิจารณารายข้อ และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ประเด็นการจัดกิจกรรม To Be Number One อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ โครงการค่ายคุณธรรม อยู่ในระดับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) ขณะที่โครงการเพื่อนที่ปรึกษาอยู่ในระดับต่ำสุด คืออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) ตามลำดับ

ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อนำมาพิจารณารายข้อ และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ประเด็นการจัดกิจกรรม To Be Number One อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ โครงการค่ายคุณธรรม อยู่ในระดับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) ขณะที่โครงการเพื่อนที่ปรึกษาอยู่ในระดับต่ำสุด คืออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) ตามลำดับ

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อนำมาพิจารณารายข้อ และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ประเด็นการฝึกทักษะให้เด็กช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นได้ในสถานการณ์ต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมาคือ การฝึกทักษะให้นักเรียนรู้จักคบเพื่อน และอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข อยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) ขณะที่การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรให้นักเรียนมีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับต่ำสุด คืออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีค่า P น้อยกว่า 0.01 แสดงว่า ปฏิเสธ H_0 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ สัดส่วนของปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ด้าน

ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากค่า r เป็นบวก นั่นคือ คะแนนปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ด้าน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน เพิ่มขึ้น จะทำให้ คะแนนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยมีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยปัจจัยย่อยที่มาจาก r มากที่สุดคือ ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ($r = 0.864$) ส่วนปัจจัยย่อยที่มีค่า r น้อยที่สุด คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ($r = 0.537$)

ปัจจัยที่มีค่า P น้อยกว่า 0.01 แสดงว่า ปฏิเสธ H_0 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ สัดส่วนของปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากค่า r เป็นบวก นั่นคือ คะแนนปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพิ่มขึ้น จะทำให้คะแนนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยมีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยปัจจัยย่อยที่มาจาก r มากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย ($r = 0.906$) ส่วนปัจจัยย่อยที่มีค่า r น้อยที่สุด คือ ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($r = 0.642$)

ปัจจัยที่มีค่า P น้อยกว่า 0.01 แสดงว่า ปฏิเสธ H_0 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ สัดส่วนของปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากค่า r เป็นบวก นั่นคือ คะแนนปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย เพิ่มขึ้น จะทำให้คะแนนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยปัจจัยย่อยที่มาจาก r มากที่สุดคือ จัดให้มีการตรวจปัสสาวะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ($r = 0.934$) ส่วนปัจจัยย่อยที่มีค่า r น้อยที่สุด คือ บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมมือเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือเด็ก ($r = 0.522$)

ทุกปัจจัยย่อยที่มีค่า P มากกว่า 0.01 แสดงว่า ปฏิเสธ H_1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ ตัวแปรปัจจัยทางการบริหาร ด้านการจัดการความรู้และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น

ปัจจัยที่มีค่า P น้อยกว่า 0.01 แสดงว่า ปฏิเสธ H_0 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ สัดส่วนของปัจจัยทางการบริหาร ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากค่า r เป็นบวก นั่นคือ คะแนนปัจจัยทางการบริหาร ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพิ่มขึ้น จะทำให้คะแนนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยปัจจัยย่อยที่มาจาก r มากที่สุดคือ โครงการค่ายคุณธรรม ($r = 0.937$) ส่วนปัจจัยย่อยที่มีค่า r น้อยที่สุด คือ โครงการเพื่อนที่ปรึกษา ($r = 0.600$)

ทุกปัจจัยย่อยที่มีค่า P มากกว่า 0.01 แสดงว่า ปฏิเสธ H1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ ตัวแปรปัจจัยทางการบริหาร ด้านความรับผิดชอบและการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น และ

ทุกปัจจัยย่อยที่มีค่า P มากกว่า 0.01 แสดงว่า ปฏิเสธ H1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ ตัวแปรปัจจัยทางการบริหาร ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น

3. การนำเสนอรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ และปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อธิบายได้ว่า หากปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีระดับสูงขึ้น จะทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประสบความสำเร็จเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายผลเพื่อประโยชน์ในเชิงวิชาการและแนวทางปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป และปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับคำกล่าวและผลงานวิจัยของ Kaplan, B. (1993) ที่กล่าวว่า สาเหตุการเสพยาเสพติดในสังคมว่า มาจากปัจจัยทางสังคม คือ ปัจจัยรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี ทำให้มีการเสพยา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pismo & Rooney (2005) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เรื่องยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดระหว่างนักเรียน เกรด 12 ในโรงเรียนลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 และ ลำดับที่ 3 ในรัฐมอนทานาตะวันออก พบว่า คนที่มีความรู้ก็อาจจะติดยาเสพติดได้ การที่มีความรู้ไม่ช่วยให้การใช้ยาเสพติดน้อยลง นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดี ก็มักหันไปใช้ยาเสพติดกันมาก ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและทัศนคติ ได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและการใช้ยาเสพติดพบว่าได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากการรวมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนจากโรงเรียนที่เป็นเพศเดียวกัน สำหรับยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย มีแนวโน้มจะใช้เหมือนกันเมื่อนักเรียนอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ตามเพศ ขนาดของโรงเรียนและโรงเรียนที่เป็นเพศเดียวกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Feinstein, D. (2005) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สารเสพติดของนักศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ จำนวน 829 คน พบว่าการใช้สารเสพติดของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของผู้ปกครอง คือ ถ้าผู้ปกครองของนักศึกษาคนใดที่ใช้สารเสพติดชนิดใดแล้วนักศึกษาคนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะใช้สารเสพติดชนิดนั้นตามไปด้วย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของมานพ คณะโต (2554) ที่ได้ศึกษาสถานการณ์แพร่ระบาดไอซ์ ว่าเป้าหมายการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาไอซ์ และพบว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาของทุกฝ่าย เริ่มตั้งแต่ครอบครัวโรงเรียน โดยการกำหนดภารกิจร่วมให้แก่ทุกภาคส่วนของแผ่นดินทุกหน่วยงานองค์กรต่างๆ และทุกพื้นที่ ถือว่าการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นภารกิจเร่งด่วน และเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยที่จะต้องร่วมกันคิดร่วมกันทำและร่วมแก้ไขปัญหายาให้บรรลุ และการกำหนดพื้นที่หลักในการแก้ไขปัญหายา โดยเน้นการแก้ไขปัญหายาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ชัดเจน และใช้กลไกพื้นที่ควบคุมและแก้ไขปัญหายาด้วยตนเอง จะทำให้การแก้ไขปัญหายามีความมั่นคงและยั่งยืน และสอดคล้องแนวคิดของ จิราพา พิพิธภักษ์ (2555) ที่ได้ให้ข้อเสนอว่า กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้หรือไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดแก่กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ ในการใช้ยาเสพติดเป็นการดำเนินการในด้านการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในระยะยาว โดยมีมาตรการดำเนินงานต่างๆ เช่น การให้ความรู้หรือผนวกเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดเข้าไว้ในวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดนิทรรศการ การจัดเสียงตามสายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน การฝึกทักษะชีวิตเพื่อให้รู้จักปฏิเสธยาเสพติด และการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ หรือเริ่มทดลองใช้ยาเสพติดบางชนิด แต่ยังไม่ถึงขั้นเสพติด การดำเนินงานในกลุ่มนี้ เป็นความจำเป็นเร่งด่วน ที่ต้องรีบดำเนินการ ก่อนที่นักเรียนจะใช้ยาเสพติดที่รุนแรงขึ้น ซึ่งการหยุดพฤติกรรมดังกล่าว ควรให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน โดยจัดให้มีมุมบริการปรึกษาแนะแนวหรือให้การปรึกษาปัญหาต่างๆ แก่นักเรียนที่มีปัญหา ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนเพื่อปรับพฤติกรรมให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม จัดค่ายกิจกรรมในโรงเรียนโดยมีครูอาจารย์คอยดูแลอย่างใกล้ชิด และประสานงานกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหายา

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป และปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์กัน จึงขอเสนอให้สถานศึกษาคัดเลือกผู้บริหารหรือครูที่จะเข้ามารับผิดชอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา ให้พิจารณาประสบการณ์ทำงานที่อยู่ในตำแหน่งเป็นสำคัญ กล่าวคือหากมีประสบการณ์งานด้านยาเสพติดนานเท่าใด จะส่งผลให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้สถานศึกษาได้มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์กัน จึงขอเสนอให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับภาคีเครือข่าย เช่น สถานศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานีตำรวจ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เป็นต้น เพราะกลุ่มต่างๆ เหล่านี้จะช่วยเป็น

เครือข่าย ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมถึงช่วยเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติต่างๆ อย่างเข้าใจและเข้าถึงข้อมูล

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กัน จึงขอเสนอให้รัฐบาล ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบด้านกิจกรรมหรือโครงการ ให้ความสำคัญกับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้มากขึ้น เพราะผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า โครงการและกิจกรรม จะช่วยให้นักเรียนรับรู้ เข้าใจ และสามารถหลีกเลี่ยงยาเสพติดได้ ซึ่งโครงการที่ประสิทธิภาพจะช่วยทุเลาปัญหาเสพติดในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- จิราพา พิพิธภักดิ์. (2555). การป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนหรือสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันธัญรักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันรามจิตติ. (2552). การพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. [อัดสำเนา]. (2557). ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด สารสำคัญสถานการณ์ยาเสพติดและความหนาแน่นของปัญหาเสพติดระดับอำเภอ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2554). โครงการพัฒนาระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2552). บทเรียนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- มานพ คณะโต. (2554). รายงานผลการ ศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดไอซ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- Feinstein, D. (2005). The California Organization of Police and Sheriffs (COPS) salutes United States. [Online]. accessed May 9, 2015. from <http://cops.cc/salutes/awards/feinstein/>
- Kaplan, B. (1993). Social change in the capitalist world. Beverly Hills, CA : SAGE Publications.
- Piso & Rooney. (2005). Restructuring the school environment to prudentially antisocial behavior. [Online]. accessed May 4, 2015. from http://www.nwrac.org/pub/library/e/e_evaluat.pdf.